

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/II
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon št. 2549

Kmetijska družba za Slovenijo razpuščena Nova Kmetijska družba ustanovljena

Nova družba začetek kmetijske zbornice

Predsednik nove družbe je g. vlad. svet. v p. in veleposestnik Oton Detela

Ljubljana, 17. nov. AA. Kmetijska družba za Slovenijo, ki je bila z odlokom kr. banske uprave z dne 12. nov. 1929 razpuščena, je imela po svojih društvenih pravilih izredno važen in koristen namen. Osnovana na načelu samopomoči kmetijskega stanu bi morala biti v danih razmerah stanovsko zastopstvo našega kmeta; njeno delo bi moralo biti posvečeno pospeševanju kmetijstva v vsem obsegu in biti vrhu tega sedaj, ko nimamo še kmetijskih zbornic, posvetovalni organ zakonodavstvu in državni upravi v vseh važnih kmetijskih vprašanjih.

Kmetje naj bi imeli po določilih njenih pravil v Kmetijski družbi nesebičnega posredovalca za nakup svojih gospodarskih potrebščin in za prodajo svojih pridelkov. Vse to bi morala družba vršiti za svoje člane in samo za člane. Tako govore pravila, ki bi morala biti življenjski princip družbe.

Voditelji so pa ta lepa pravila izprevergli in zapeljali družbo v vrtnec političnih strasti na eni strani, na drugi strani so pa napravili iz nje veliko trgovsko podjetje, ki mu je bil edini cilj — čimvečji dobiček. Vsi pravi prijatelji Kmetijske družbe so s skrbjo gledali na te nevzdržne razmere. Odlok oblasti je sedaj radikalno presekalo na nevzdržno stanje. Stara družba je sicer prenehala, ker ni bilo upanja, da bi jo bilo mogoče spraviti na pravo pot, v mejo njenih pravil. Oblast je pa takoj potrdila pravila nove »Kmetijske družbe«, ki je prevzela pozabljene naloge stare kmetijske družbe in jih bo tudi skrbno in nepristransko vršila.

Nova družba je za korak bližje željam kmetijskega stanu s tem, da je že po svojih potrjenih pravilih začetek prepotrebne kmetijske zbornice.

Na čelu svojih pravil poudarja, da hoče »postati, kadar bi bilo v okviru zakonov ali uredb to mogoče ali potrebno, strokovni zastop kmetovalcev v obliki kmetijske zbornice.« To označuje § 25. pravil, ki pravi, da izvršuje družba svojo nalogo kot posvetovalni organ zakonodaje in uprave potom posebnih strokovnih odsekov, katerih vsaki obstoji iz 7 članov in sicer eni iz malih, drugi iz srednjih in tretji iz velikih kmetov. V te odseke volijo in so lahko voljeni tudi izredni člani družbe. Tako pravila.

Očividni namen tega člena je, da bi se pritegnili v novo družbo vsi podeželski ljudje, ki se bavijo s poljedelstvom. Važno so tudi določbe glede volitev pri podružnicah in v glavni odbor družbe. Uvaja se propore, kateri je bil v veljavi pri občinskih volitvah. S tem je zadovoljeno vsem dobrohotnim, ki hočejo iz resnične ljubezni do našega kmetijstva dati svoje znanje in izkušnje družbi na razpolago. Odpravljene so dalje neenake pravice članstva. Pri volitvi glavnega odbora, ki bo štel 15 odbornikov, bodo po svojih delegatih vsi člani na enak način sodelovali.

Ustanovni občni zbor nove »Kmetijske družbe« se je že izvršil. Novi glavni odbor je izvoljen in konstituiran. Prijel bo takoj za delo in izvedel organizacijo družbe po podružnicah. Ko bo vse to delo izvršeno — in odbor se bo potrudil, da upostavi čimprej vse prejšnje podružnice — se bo vršil redni občni zbor »Kmetijske družbe«, ki si bo izvolil stalni glavni odbor. Premoženje prejšnje »Kmetijske družbe« je oblast prisodila novi »Kmetijski družbi«, ki ga bo postavila izključno v prosep našega kmetijstva.

štvo za pospeševanje kmetijstva v vsem obsegu in ima namen paziti in vplivati na zakonodajstvo in upravo, kolikor se tiče kmetijstva.

torišče dveh nasprotujočih si političnih struj, bivše Slovenske ljudske stranke na eni in bivše Samostojne kmetijske stranke na drugi strani. Boji med tema dvema strankama za prvenstvo v glavnem odboru Kmetijske družbe so se pojavili že l. 1919 in se stopnjevali do l. 1923 tako, da je bila tedanja Pokrajinska uprava za Slovenijo primorana razpustiti glavni odbor in postaviti za gerenta vladnega komisarja, ki je potem brez nekaj časa izvedel volitve redne društvene uprave.

Vendar pa ta upravni akt, ki je bil le v sili tedanjih razmer opravičljiv, ni mogel trajno ustvariti reda in pravilom ustrežajočega delovanja Kmetijske družbe. Boji političnih struj so se nadaljevali vsako leto v večjem ali manjšem obsegu; oživel pa so zlasti ob koncu l. 1928.

Povod za to je dala

poslovanje družbe glede nakupa in prodaje gospodarskih potrebščin,

ki bi jih morala družba po § 2. točka 9. svojih pravil posredovati za svoje ude in brez dobička. Kmetijska družba pa je krenila s tega jasno ji začetnega področja na kupijsko polje, za katero po svojih pravilih nikakor ni pristojna. Revizija društvenih knjig in računov, ki se je izvršila dne 6. nov. t. l. je dognala, da so dobivali tudi nečlani v velikih množinah kmetijske potrebšchine. Med temi je posebno omeniti osrednjo gospodarsko za-

drugo »Ekonomo«, ki je dobival vse blago, ne glede na naročeno množino celo ceneje, kakor podružnice. Ako se upošteva, da je »Ekonom« gospodarska organizacija, pri kateri so poglavito udeležene vodilne osebe bivše Samostojne kmetijske stranke, so politični vidiki tega gospodarsko neracionalnega ravnanja na dlani.

Dognano je nadalje, da je Kmetijska družba pri svojem poslovanju dajala prednost trgovcem, ki so bili sicer njeni člani, a niso imeli s kmetijstvom samim nikakih neposrednih stikov. Tem trgovcem je »Kmetijska družba« dobavljala blago celo po nižjih cenah kakor lastnim podružnicam, tako da so se te pogostoma pritoževale nad konkurenco trgovcev, ki da jih podpira proti lastnim podružnicam glavni odbor. Na drugi strani je dognano, da je Kmetijska družba dobavljala velikanske množine rudninskega superfosfata tuji tврdki, ki ji je bil sedež daleč od družbinega območja, ki torej niti ni bila njen član.

Kmetijska družba je s tem

sprevergla svoj v pravilih ji odkazan prvotni namen,

biti občekoristna in najcenejša, ker nepridobitna posredovalnica domačemu kmetijstvu, organiziranemu v njenih podružnicah ter začela v popolnem nasprotju z veljavnimi pravili poslovati po trgovskih vidikih, da le dobi čim več odjemalcev in proda čim več blaga in da s tem trgovskim dobičkom pojači svoje finance.

To izrazito prekoračenje njenega statutarnega področja, ki bi že samo po sebi opravičevalo razpust Kmetijske družbe za Slovenijo po § 24. društvenega zakona z dne 15. II. 1867, pa je rodilo v manjšini, ki so jo predstavljali pripadniki bivše Slovenske ljudske stranke, odločen odpor. Ta struja je povdarjala, da je treba napraviti tem nezakonitostim v družbi konec in pričela s pomočjo izven društva stoječih združenj obširno agitacijo, kateri je uspelo po krepko organiziranem načinu

prijaviti okrog 2500 novih članov.

Dosedanja večina glavnega odbora Kmetijske družbe pa je, zavedajoč se, da gre to organizirano prijavljanje novih članov za tem, da se pri volitvah strmoglavi dosedanje vodstvo glavnega odbora, tudi s svoje strani in to zlasti na bivšem Stajerskem, organizirala pristop svojih članov.

Nato se je na podlagi sklepa glavnega odbora z dne 4. maja, sprejetega z večino glasov, poverilo odločanje o sprejemanju priglašanih članov nekemu direktoriju, ki ga družbina pravila ne poznajo. Dočim je ta direktorij člane, ki so se priglasili iz Stajerske gladko sprejel, se je sprejem vseh 2500 članov, prijavljenih po manjšini, prav tako gladko odbil.

Ta pavšalna odklonitev priglašanih kmetovalcev, izvršena vrh tega še po nepristojnem organu, je v očitem nasprotju s temeljnimi nameni družbe, ki je označena kot stanovska organizacija, a tudi v § 4. pravil, ki natančno določa, da sprejema gl. odbor »dejansko pečajo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki ali kot uživalci posestev, ki je od njih v Sloveniji predpisana zemljarina«. Ako je bil glavni odbor v dvomu, ali so izpolnjeni pri priglašanih vsi pogoji § 4., bi nikakor ne smel že od kraja odkloniti prijavljenih članov, marveč bi bil moral z vso hitrostjo dognati te pogoje. To mu je bilo tem lažje, ker se je pri tem lahko posluževal svojih podružnic.

Da je bil glavni odbor dolžan sprejemati priglašene ude, ako so imeli vse pogoje § 4. pravil, 2. odstavek, vrsta 4—5, na občenem zboru Kmetijske družbe dne 20. maja 1929 spremenilo tako, da se mora pasus »sme sprejemati« odslej glasiti: »sprejema«, kar pomeni avtoritativno navodilo, da se priglašeni člani, ako izpolnijo pogoje, morajo sprejeti in da jih ni moč odklanjati radi drugih razlogov, kakor onih, ki so v tem para grafu taksativno navedeni.

Iz tega je jasno razvidno, da za odklonitev omenjenih 2500 članov niso bili odločilni stvarni razlogi, ampak da se je odklonitev izvršila pod vidikom, da se ohrani dosedaj vladajoči strankarski struji v društvu za vsa ko ceno nadaljno vodstvo.

To je razvidno tudi iz tega, da je glavni odbor vzlic sklepu prejšnjega občnega zbora, naj se vrši bodoči občni zbor leta 1929, že meseca maja ali vsaj v prvi polovici junija, s sklicanjem občnega zbora odlašal do 5. septembra 1929.

Zoper odklonitev družbenih članov so le-ti, kakor tudi številne podružnice, praviloma vložile pritožbe na občni zbor, ker ima občni zbor po § 12., toč. 11., nalogo razsojati o takih odklonitvah. Dasi je glavni odbor Kmetijske družbe te pritožbe prejel, vendar jih ni postavil na dnevni red občnega zbora.

Zaradi tega protistatutarnega postopanja glavnega odbora in ker ta glavni odbor tudi mnogim delegatom podružnic ni pravčasno dostavil poverilnic, zlasti vsem onim, ki so jih izvolile podružnice na osnovi števila na novo prijavljenih članov po § 31., toč. 6. družbenih pravil, je došlo na občenem zboru Kmetijske družbe, ki se je vršil dne 5. septembra t. l., do najhujših prizorov in se je sicer nepopolni dnevni red tega občnega zbora izvršil pomanjkljivo in samo formalno, ker se izvajanja predsednika in poročevalcev zaradi močnega hrusca sploh niso razumela. Tudi glede volitev samih se osparava njih veljavnost, ker so se vršile ob splošnem nemiru in neredu in se niso mogle zaradi tega dovolj kontrolirati.

Razpaljene strankarske strasti pa se tudi po občenem zboru niso polegale.

Na pritožbo manjšinske struje je bivši veliki župan ljubljanske oblasti skušal poravnati spore ter je v ta namen povabil novega društvenega predsednika k sebi ter mu dal rok skoraj polrednega meseca, da izgladi nasprotstva. Kako malo pa je bilo večini do sporazuma, kaže dejstvo, da je predsednik vzlic ponovnemu opominu velikega župana sklical sejo glavnega odbora šele za dan 23. oktobra, torej komaj 2 dni pred 25. oktobrom. Tudi

vsi nadaljnji poravnalni poskusi so ostali brezuspešni.

Po vsem tem je razvidno, da je postala Kmetijska družba torišče političnih bojev razpuščenih strank in da se baš v tej prevažni kmetijsko-gospodarski organizaciji zaigrano vzdržujejo njej sami v občutno škodo politični boji, ki bi morali po zakonu z dne 6. januarja 1929 že davno prenehati. Kmetijska družba za Slovenijo je postala iz čiste gospodarskega društva politično društvo. Kot tako pa nima več pravice do obstoja.

Izvršitev predloga, ki ga je podala manjšinska struja v svoji pritožbi zoper vršitev občnega zbora dne 5. septembra t. l. in ki gre za razpustom glavnega odbora in postavitvijo oblastnega komisarja, pa bi bila, kakor kaže sličen primer iz leta 1923., brez

Zakaj je bila razpuščena

Dobavljala nečlanom ceneje ko podružnicam - Odklonili sprejem 2500 upravičenih kmetov v družbo

Ljubljana, 17. nov. AA. Ban dravske banovine g. inž. Dušan Serbec je razpustil dne 12. nov. 1929 »Kmetijsko družbo za Slovenijo«. Razpustitveni dekret Pov. II-2 št. 15 se glasi:

»Glavnemu odboru Kmetijske družbe za Slovenijo v roke g. predsedniku Trčku Franu v Ljubljani. Na osnovi čl. 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929 Služb. Nov. št. 9-IV odločam, da je Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani, ki so ji bila potrjena spremenjena pravila poslednjič z odlokom predsedstva poverjeništvu za notranje zadeve za Slovenijo z dne 15. junija 1926, št. 5899, postala po svojem udeleževanju politično društvo in tudi sicer posegala v svojem poslovanju čez področje, določeno ji v pravilih.

Zaradi tega društvu »Kmetijska družba za Slovenijo« v Ljubljani ne dovolim več nadaljnjega obstoja, marveč ga razpustim.

Z društvom vred so razpuščene vse njegove podružnice.

Za začasnega upravitelja društvene imovine imenujem g. Otona Detela, šefa Komisije za agrarne operacije pri komisarju oblastne samouprave in veleposestnika v Predvoru pri Kranju, ki mu je hkrati izročiti društveno imovino v varstvo in upravo.

Ta odločba je v smislu § 6. zak. o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra 1929, Sl. Nov. št. 233-XCVI dokončna.

Razlogi

Ze izza prevrata sem je Kmetijska družba za Slovenijo, ki je po svojih pravilih »dru-

koristi, ker bi se na prihodnjem občnem zboru strankarska nasprotstva mogoče še bolj razvnela.

Ker ob sedanjih razmerah društvo ni mogoče dovesti do delovanja, ki bi ustrezalo

Ustanovni občni zbor nove kmet. družbe

Novi odbor se konstituira

Ljubljana, 17. novembra. AA. Ustanovni občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani je včeraj v soboto dne 16. novembra 1929 izvolil 15 odbornikov in 3 pregledovalce računov, ki so se pozneje v odborovi seji konstituirali tako-le:

Predsednik:

Detela Oton, veleposestnik v Preddvoru;

podpredsednika:

Lenarčič Josip, veleposestnik na Verdu, Hauptman Peter, župnik v Dobrovi pri Ljubljani;

odborniki:

Brulje Fran, posestnik in župan Smihelj-Stopiče, Jan Jakob, posestnik, Podhom, Kersnik Anton, graščak na Brdu, Levstik Miloš, posestnik na Bregu pri Celju, Piber Janez, župnik v Senčurju, Robič Srečko, posestnik v Limbušu, Rus Ivan, posestnik v Grosupljem, Steblovnik Martin, posestnik Pečica ob Paki, Štrin Janez, posestnik, Kapljas, Šusterič Josip, posestnik v Seničici, Vesenjaki Franc, posestnik v Moškanjcih, inž. Zidanšek Josip, kmetijski referent v Mariboru;

računski pregledniki:

Jenko Josip, posestnik, Vodice, Rajh Jakob, posestnik, Ljutomer.

pogojem njegovega pravnega obstoja in ker je vsled političnih vplivov in bojev v njem izprevidel svoj prvotni statutarčni namen, ga je bilo treba razpustiti.

Ban: inž. Sernec s. r. c.

Zabret Ivan, posestnik Bobrov pri Kranju.

Govor preds. Detela

Ljubljana, 17. novembra. AA. Na ustanovnem občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani je imel predsednik Oton Detela na bana dravske banovine naslednji nagovor:

»Visoko spoštovani, velemožni gosp. ban!

Blagovolili ste razpustiti Kmetijsko družbo za Slovenijo ter mene postaviti za začasnega upravitelja vsega društvenega premoženja. Vsi, ki nam je dobrobit Kmetijske družbe in kmetijskega stanu pri srcu, smo z velikim zadoščenjem pozdravili Vaš odločen korak glede razpustitve, a bili smo si svesti, da sme ta provizorij radi važnosti družbe trajati le malo dni. Izrekamo Vam, visoko spoštovani gospod ban, najtoplejšo zahvalo, da ste s hitro rešitvijo naše prošnje za potrdilo pravil nove Kmetijske družbe omogočili, da smo imeli že danes ustanovni občni zbor. Kot na tem zboru izvoljeni predsednik Kmetijske družbe v Ljubljani čast mi je Vam predstaviti izvoljene člane glavnega odbora. Ko se Vam spoštljivo priklonimo zagotavljam tudi, da bomo po Vaših plemenitih intencijah delovali brez vsakega strankarstva v prid in napredek kmetijstva dravske banovine. Prosim Vas, visoko spoštovani gospod ban, da nas bodete v Vašem visokem dostojanstvu, z obširnimi delokrogom in močnim vplivom podpirali v tem našem stremljenju.«

Pomemben govor bana Serneca

Smernice dela nove družbe - Tudi kmet mora dobiti svojo stanovsko zbornico - Blagovni oddelki ostane

Gospod ban inž. Dušan Sernec je odgovoril z naslednjim govorom:

»Ko se zahvalim za Vaš pozdrav, gospoda, želim Vam podati neke misli kol smernice Vašega delovanja ter obenem precizirati svoje stališče do Kmetijske družbe.

Z razpustom Kmetijske družbe sem zasledoval edini namen, to važno ustanovo kmečkega stanu depolitizirati in družbo zopet dvigniti na nivo, na katerem je bila prej. Z sem prepričan, da sem depolitizacijo Kmetijske družbe ireverzibilno dosegel in izražam svoj nado, da se bo ta depolitizacija tudi nadalje ohranila. Če temu ne bi bilo tako in bi se zopet v družbo zanesla politika, izjavljam že danes, da tudi v drugo ne bi okleval uporabljati osre mere, da dosežem ta svoj cilj. Upam, pa, da v take korake nikdar ne bom prisiljen.

Kmetijska družba je in ima biti čisto stanovska institucija. Organizacija vseh, ki obdelujejo zemljo. Že po svoji naravi je kmetijski stan ta, ki zasluži z največjim poudarkom naziv: državoohranjujoči element. Kmetje ste, večji ali manjši, to je vseeno, na grudi ste vzrasli, na grudi živite. Ni ga kmeta, da te svoje rodne lastne zemlje ne bi ljubil in ki ne bi bil vedno pripravljen vsako njegovo ped braniti proti bližnjemu sosеду ali oddaljenemu sovražniku.

Vsi stanovi imajo svojo stanovsko organizacijo, le kmečki stan dozdaj še nima lastne zbornice.

Z veseljem sem konstatiral, da v svojih

Iz pravil nove kmetijske družbe v Ljubljani

Nekatera važna določila iz pravil nove Kmetijske družbe v Ljubljani.

Namen in sedež.

§ 1.

Kmetijska družba za Dravsko banovino je kmetijsko stanovsko društvo, katerega namen je

a) s skupnim delom izpopolnjevati in podpirati vse panoge kmetijstva, b) podpirati po svojih močeh zakonodajo in upravo, kolikor se isti tičeta kmetijstva, ter biti oblastvom na razpolago kot posvetovalni organ, ki mora poverjati mu naloge vestno vršiti po svojem najboljšem strokovnem preudarku,

c) postati, kadar bi bilo v okviru zakonov ali uredb to mogoče in potrebno, strokovni zastop kmetovalcev v obliki kmetijske zbornice.

§ 2.

Sedež društva je v Ljubljani.

Člani.

§ 5.

Društveni član je lahko vsaka neomadeževana in samopravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom.

Člane sprejema glavni odbor potem, ko so se za to oglasili pisмено ali ustmeno pri glavnem odboru samem, bodisi pri načelniku društvene podružnice, v katere okolišču imajo svoje bivališče.

Člani so redni in izredni.

Za redne člane, katerim izključno pristoji pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom bodisi kot lastniki, bodisi kot uživalci ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina, ter rede najmanj eno

pravilnih dajate že konfure bodoče kmetijske zbornice. Pri izvedbi novega zakona o dvigu kmečkega gospodarstva bom te Vaše odseke nujno rabil kot posvetovalni organ, ki bo v vseh teh težkih vprašanjih, ki jih bo treba rešiti, posredoval med upravo banovine in široko maso kmečkega prebivalstva. Upam, da v složenem delu naši napor ne bodo ostali brez uspeha in se bodo vse posamezne panoge kmečkega gospodarstva razvijale in napredovale.

Blagovni oddelki Kmetijske družbe boste že glasom svojih pravil neokrnjeno ohranili, da more vsak vaš član, ki se peča s poljedelstvom, ne oziraje se na njegovo osebno opredelitev glede življenjskega, kulturnega ali socialnega naziranja, po najnižjih cenah preskrbeti svoje potrebščine pri družbi.

Vaš prvi glavni odbor, ki ga vidim danes tu pred seboj, ima po mojem mnenju napaka, da niso lokalno primerno zastopani vsi posamezni kraji dravske banovine. To je razumljivo vsled naglice, ki je bila potrebna pri ustanovitvi nove družbe.

Vidim pa v Vas, gospoda moja, moče svojega zaupanja in sem prepričan, da boste, gospodje, Kmetijsko družbo, okoli katere se je bil dolgoletni politični boj, vodili v mirno, resno, strokovno in stanovsko delovanje v prid vsemu kmetickemu prebivalstvu dravske banovine. Z željo: V složenem delu, brez vsake zahrbtnje misli katerekoli nadvlade za boljšo bodočnost kmetijskega stanu, končam.«

lastno govedo in pa osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinozdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic.

Vse druge člane je smatrati za izredne člane.

Osebam, ki odgovarjajo vsem označenim predpogojem in stanujejo v dravski banovini, glavni odbor ne sme odrekati sprejema v društvo.

§ 7.

Redni člani imajo pravico

1. udeleževati se družbenih zborovanj in zletov, ki so izrecno splošno pristopni, in podružničnih občnih zborov, kjer imajo pravico glasovati ter voliti podružnični odbor in zastopnike za družbeni občni odbor ter na teh zborih govoriti in staviti predloge, kakor seveda tudi voljen biti v podružnični odbor in podružnično zastopstvo na družbenem občnem zboru;

2. dobivati brezplačno družbeno glasilo;

3. sprejemati vse tiskane spise in naznanila, ki jih izdaja družba po nižnji ceni;

4. uporabljati družbeno knjižnico, zbirke in druge pripomočke;

5. dobivati od družbe gospodarske potrebščine;

6. dobivati od družbe nasvete in pojasnila v strokovnih stvareh.

§ 8.

Izredni člani imajo iste dolžnosti in iste pravice kakor redni člani, izvemši pravico glasovanja ter aktivno in pasivno volilno pravico v društvene zastope razun strokovnih odsekov po § 23.

Občni zbor.

V § 10 (v področje občnega zbora spada) je važna določba v točki 11, ki se glasi: izpremeniti družbo v strokovni zastop kmetovalcev.

Glavni odbor.

§ 16.

Občni zbor voli iz svoje srede za dobo treh let 15 članov glavnega odbora, kateri izvolijo potem iz svoje srede predsednika ter dva podpredsednika.

§ 20.

Glavni odbor se mora sestajati najmanj enkrat vsaka dva meseca ter je sklepčen, če je razen predsedujočega navzočih najmanj še 7 članov odbora.

Glede vsakega odbornika, ki je v enem letu izostal zaporedoma od treh sej brez važnih razlogov, ali pa se sploh ni opravičil, se smatra, da je izstopil.

§ 21.

Glavni odbor določa termine, do katerih je plačati družbene prispevke pod siceršnimi posledicami § 9. točke 3. teh pravil.

Pregledovalci računov.

§ 22.

Občni zbor voli za dobo 3 let iz svoje srede 3 pregledovalce. Ti imajo vršiti kontrolo gospodarstva z družbenim premoženjem in kontrolo posredovanja nakupov za družbene člane, presoati letne račune in letni računski zaključek. Upravičeni so, da vsak čas pregledajo vse tozadevne družbene knjige in listine. Zaključni letni račun smejo dati pregledati in kontrolirati po plačanem knjigovodskem veščaku, ki ga sami dobijo na stroške družbe. Vsaj vsako tretje leto pa morajo dati pregledati zaključne račune po strokovnjaku.

O tem svojem delu in o rezultatih istega imajo poročati prvemu prihodnjemu občnemu zboru.

Strokovni odseki.

§ 23.

V kolikor vrši družba svojo nalogo kot posvetovalni organ zakonodaje in uprave v smislu § 1. točka b) in § 3. točka 4. teh pravil, te svoje naloge ne izvršuje poton glavnega odbora, ampak poton posebnih strokovnih odsekov. V ta namen se volijo trije strokovni odseki, katerih vsaki obstoji iz 7 članov, in sicer eden iz mladih, drugi iz srednjih in tretji iz velikih kmetov (glej prehodne določbe). V te odseke volijo in so lahko voljeni tudi izredni člani. Način volitev v te odseke določi prvi glavni odbor.

Ti odseki se posvetojujejo, sklepajo ter odajajo svoja mnenja, vlagajo peticije itd. vsak za se preko glavnega odbora.

K svojim sejam lahko pritegnejo strokovnjake s posvetovalno pravico.

Volitve.

§ 28.

Volitve glavnega odbora, računskih pregledovalcev ter volitve podružničnih odborov in delegatov za občni zbor se vrše po proporu.

§ 29.

Volitve vodi in nadzoruje predsedujoči.

Kandidatne liste, na katerih morajo biti napisani vsi kandidati, je pred pričetkom volilnega akta prijaviti predsedujočemu. Kandidatne liste na občnih zborih družbe morajo biti podpisane od najmanj 20 delegatov.

Glasuje se z glasovnicami, na katere je napisati ime nosilca liste. Kadar ni ugovora, se lahko voli per acclamationem.

Skrutinijo pripadajo po en zastopnik vsake kandidatne liste in poleg tega na občnih zborih družbe dva člana glavnega odbora, ki jih ima v to pred občnim zborom določiti glavni odbor, na zborih podružnic pa en član podružnice, ki ga imenuje predsednik.

§ 30.

Skupna vsota oddanih glasov se razdeli s številom mandatov, katere je oddati, zvišanim

Za izenačenje sil v Sredozem. morju

Drummond predlaga konferenco Francije, Italije in Jugoslavije

London, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Kljub ženevskim demantjem se v Londonu pripravljeno priznati, da se generalni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond v času svojega bivanja v Londonu ni udeležil samo proslav nekega društva, temveč da je razpravljaval tudi o važnih političnih vprašanjih. Drummond se je dogovoril z angleško vlado, da naj se prihodnje zasedanje Sveta Društva narodov, ki bi se imelo prvotno začeti 20. januarja in bi torej začelo v istem času, kakor otvoritev pomorske konference, odgodi in da naj se Društvo narodov sproti obvešča o delovanju ameriške razorožitvene konference. Tudi je Drummond porabil priliko, ko se je razgo-

za eno. Če se pri tej delitvi pokaže ostanek, se mora dobljeno število zaokrožiti na prvo večje celo število. Če pa ni ostanka, je dobljeno število zvišati za eno.

Zadnje število je volilno število.

Nato se razdele z volilnim številom števila glasov, ki so jih dobile posamezne kandidatne liste. Tako dobljeno celo število pokaže, koliko mandatov pripade posamezni kandidatni listi.

Ako vsota mandatov, pripadlih na ta način posameznim listam, ne doseže števila vseh mandatov, ki jih je oddati, se prvo preostalo mesto prideli oni kandidatni listi, ki je dobila največ glasov, ako njen preostanek pri deljenju presega polovico volilnega števila. Ako tega pogoja ni, se prideli prvi preostali mandat oni kandidatni listi, ki ima pri deljenju največji preostanek. Enako je nadaljna preostala mesta zaporedoma odkazati onim kandidatnim listam, ki imajo nadaljno največje preostanke.

Ob enakem številu glasov odloča žreb.

Če je vložena samo ena lista, se smatra ta lista za izvoljeno brez glasovanja.

§ 31.

Za volitev podružničnih delegatov za občni zbor velja še sledeče:

Če se volita dva delegata, pripade kandidatni listi, ki je v manjšini, en delegat le tedaj, če je ta kandidatna lista dobila najmanj 21 glasov in je število teh glasov večje kakor ostanek nasprotne kandidatne liste.

§ 32.

Če kak društveni funkcionar med volilno dobo umrje ali drugače preneha biti funkcionar družbe, ga nasleduje prvi neizvoljeni kandidat one kandidatne liste, kateri je ta pripadal.

Če pa so se volitve izvršile na podlagi le ene kandidatne liste, se ima izvoliti za ostanek volilne dobe njegov naslednik z večino glasov.

Podružnice.

§ 33.

Glavni odbor določa, kje naj se ustanovljajo podružnice.

Ustanovitev podružnice je dopustna le takrat, kadar ima šteti podružnica najmanj 20 rednih članov.

Ustanovitev podružnice pa mora glavni odbor vsekakor dopustiti, če se prikladi za podružnico najmanj 30 članov.

Podružnico je šteti za ustanovljeno, kakor hitro se je vršil ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor podružnice.

§ 36.

Redni člani podružnice volijo na občnem zboru iz svoje srede po predpisih §§ 28. do 32. teh pravil na tri leta odbor, obstoječ iz najmanj petih članov, kateri iz svoje srede izvolijo podružničnega predsednika in podpredsednika ter po potrebi tajnika in blagajnika.

Iz prehodnih določb.

§ 47.

Glavni odbor, izvoljen na ustanovnem občnem zboru, ima dolžnost, da sprejme kot člane one, ki so plačali članarino v tem leta Kmetijski družbi za Slovenijo in ki odgovarjajo pogojem teh pravil, ne da bi morali ti za tekoče leto plačati še kake prispevke iz naslova članarine in ki se prijavijo za člane.

§ 48.

Glavni odbor, izvoljen na ustanovnem občnem zboru, ima po posvetovanju s strokovnjaki določiti, koga je smatrati malim, koga srednjim in koga velikim kmetom, da se omogoči pravilno interesno zastopstvo v strokovnih odsekih po § 23. pravil ter sestaviti volilni red za te strokovne odseke. Te določbe ima predložiti kr. banski upravi za dravsko banovino v odobritev kot sestavni del društvenih pravil.

Dober potek solijskih pogajanj

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Člani jugoslovansko-bolgarske komisije za obmejna vprašanja so izjavili bolgarskemu tisku, da so se razgovori med jugoslovansko in bolgarsko delegacijo začeli v prijateljskem duhu in pri obojestranski dobri volji. Prihodnja seja delegacije bo v ponedeljek ob 10. Danes so člani jugoslovanske delegacije priridili izlet v okolico Sofije.

Posvetitev kat. cerkve na Čukarici

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Danes je posvetil belgrajski nadškof dr. Rafael Rodić novo katoliško cerkev na Čukarici. V tem delu Belgrada živi okoli 800 katoličanov, ki so bili do sedaj primorani, hoditi daleč v cerkev. Cerkev, ki so jo zgradili v teku treh mesecev in je danes že opremljena z zvonom, je na udeležence slavnosti napravila najlepši vtis. Cerkev je bila seveda nabito polna vernikov.

Slovenski klub »Triglav« v Belgradu

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) V Belgradu živeči Slovenci so sklenili svoječasno, osnovati svoj lastni slovenski klub. Pripravljalni odbor je predložil upravi mesta Belgrada pravila z naslovom »Slovenski klub«. Uprava pa je odklonila odobritev pravil. Nato je pripravljali odbor spremenil ime kluba v »Klub Triglav«, nakar je uprava mesta pravila potrdila ter se bo prihodnjo soboto že vršil ustanovni občni zbor »Triglava«, kluba v Belgradu živečih Slovencev.

»Putnik« Jugoslavija

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Danes se je vršila seja upravnega odbora Putnika, na kateri je bilo med drugim sklenjeno, da se v smislu novega imena države spremeni ime v »Putnik Jugoslavija«, nadalje da uradniki ne morejo več kandidirati v upravni odbor ter da upravnim svetnikom »Putnika«, ker je to humanitarna organizacija, ne pripadajo več tantieme.

Imenovanja upravnih uradnikov

Ljubljana, 17. novembra. AA. Z ukazom z dne 13. novembra t. l. so bili imenovani: za banskega svetnika v kraljevski banski upravi vrbaske banovine v Banjaluki v 4-1-9 osn. plače Wrischer Maks, županijski svetnik mariborske županije; za banskega svetnika banske uprave dunavske banovine v Novem Sadu v 5-1-5 osnovne plače dr. Hrašovec Franc, županijski svetnik mariborske županije; za tajnika v kraljevski banski upravi savske banovine v Zagrebu v 6-1-5 osnovne plače Suša Vladimir, tajnik mariborske županije.

Novo predsedstvo Narodne odbrane

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Po smrti predsednika Narodne odbrane, vojvode Stepe Stepanovića je ostalo predsedniško mesto prazno. Zato se je za danes sklical v Belgrad sestanek vseh delegatov pododborov Narodne odbrane, na katerem so izvolili za predsednika Narodne odbrane vpokojenega generala Ljubomira Milijevića, dočim so za podpredsednike izvolili Edo Markovića, Ilijo Djukanovića, Vekoslava Kulovaca, dr. Vošnjaka in Nikola Stojanovića.

Moste dobe lastno župnijo

Včeraj, v nedeljo je imel občinski odbor v Mostah pomembno sejo, na kateri je sklenil, da se naprosi škofijski ordinarijat v Ljubljani, da se osnuje v Mostah za teritorij občine Moste lastna župnija. Po želji občinskega odbora v Mostah naj bi imela nova cerkev za patrona Sv. Cirila in Metoda.

Za ustanovitev lastne župnije je obč. odbor vložil enkratni prispevek v višini 200.000 Din. Obenem je občinski odbor izvolil pet mož kot svoje zastopnike v pripravljalni odbor za ustanovitev župnije v Mostah.

Sklep občinskega odbora je bil v Mostah sprejet z odobravanjem, ker Moste že dolgo potrebujejo lastno župnijo.

Težka nesreča starke

Zelo huda nesreča se je pripetila včeraj dopoldne na klanec na Martinovi cesti, tik za predorom. Ob 11 je šla po tem klanecu 61-letna Marija Merlak, vdova železničarja. Ravno ob tem času pa je vozilo po tem klanecu po sredi ceste in z dokajšnjo naglico več natovorjenih vojaških voz voznega eskadrona topničarskega polka. Pod enega teh voz je zašla uboga starica. Konj jo je podrl na tla in ves težek voz je šel z vsemi kolesi preko telesa starke. Vse je šlo tako hitro in po klanecu navzdol, da vojaški voznik ni niti utegnil ustaviti konj, niti jih ni mogel. Poškodbe Merlakove so hude in utegnejo biti radi njene visoke starosti usodne. Dobila je težke notranje poškodbe, leva roka ji je spahnjena, desna opraskana, poškodbe ima dalje po nogah in zelo hude na glavi. Vso opraskano, prestrašeno in napol nezavestno starico je prepeljal rešilni avto v bolnišnico. Njeno stanje v bolnici je zelo kritično.

Hrv. kmetje navdušeni od sprejema v Belgradu

Zagreb, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Hrvatski kmetje, ki so obiskali Belgrad, Kragujevac in Mladenovac, po povratku z izleta v navdušenjem pripovedujejo o lepem sprejemu v Srbiji ter s ponosom govore o urah, ki so jih prebili na dvoru Nj. Vel. kralja in raznih mestih v Šumadiji. Voditelj kmetov na tem izletu Husinec je poslal po povratku zahvalno brzojavko generalu Vojinu Maksimoviću, načelniku tiskovnega urada Marjanoviću, Dragišu Milantaličeviću in Kragujevac. Okrajni glavar Karlavarijski pa je poslal na maršalat dvora zahvalno brzojavko, v kateri se v imenu hrvatskih kmetov zahvaljuje za sprejem pri Nj. Vel. kralju in izreka udanost in zahvalo za pozornost, ki se je z najvišjega mesta izkazala hrvatskim kmetom. Tudi predsedniku vlade, generalu Periću Živkoviću je bil odposlan zahvalni brzojav.

Na zagrebaških gričih sneg

Zagreb, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Po večurnem dežju je tekom današnje noči zapadel na Slemenu par centimetrov debel sneg. Vsa Zagrebačka gora se beli v snegu. Na okrevališču Brestovcu ga je celo do kolena. To dejstvo je izzbilo številne Zagrebčane, da so se podali v smučarski opremljeni na Slemo.

Dan hrvatskih obrtnikov

Zagreb, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Danes se je v dvorani »Kolar« vršila skupščina Zveze hrvatskih obrtnikov. Današnji dan je bil proglašen za obrtniški dan ter so se po vseh mestih, kjer ima zveza svoja društva, vršili sestanki in skupščine. Skupščino v Zagrebu je otvoril Ramošček, ki je podčrtal dejstvo, da je od 60.000 obrtnikov v Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji organiziranih komaj 10%. Nato so se vršili referati o obrtnem in trgovskem šolstvu ter novem obrtnem zakonu. Skupščina je sprejela tudi resolucije, v katerih so naštele zahteve obrtnikov.

Dunajska vremenska napoved: Negotovo vreme. Na Madjarskem je že zapadel prvi sneg.

Težka letalska nesreča v Mariboru

Letalo »Schwalbe« je pri poskusu tretjega loopinga treščilo na Glavni trg ter se docela razbilo
Dr. Šestan in pilot Müller se težko ponesrečila

Maribor, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Okoli 14.30 se je zgodila v Mariboru velika letalska nesreča, ki je prva te vrste v Mariboru in ki je napravila na vse prebivalstvo pretresljiv vtis in o kateri govori ves Maribor.

Kako se je zgodila nesreča.

Okoli 14 se je prikazalo na obzorju s tezenske strani neko letalo. Poznavalci letal so hitro ugotovili, da je to letalo »Schwalbe D 974«, ki je nastopilo tudi pri nedavnem letalskem mitingu v Mariboru. Letalo ima 7 cilindrov in 110 konjskih sil in je last tvrdke Raab & Katzenstein iz Kassla.

Letalo je krožilo nekoliko časa nad mestom in zabrnelo preko streh vzdolž ob Glavnem trgu nad Dravo. V bližini levega brega in v višini približno 100 metrov je izvršilo dva loopinga. Bilo je točno ob 14.20, ko je ob tretjem poskusu letalo švignilo navzgor, tedaj pa je

brnenje nenadoma prenehalo.

Gledalci so zaslutili nesrečo in res je v naslednjem trenutku letalo telebnilo z bliskovitim padcem navzdol, zadelo s prednjim delom na streho Badlove hiše št. 23 na Glavnem trgu proti Dravi. Ob udarcu se je preobrnilo z oglušujočim treskom na stran proti Glavnemu trgu, se parkrat prekotalilo po strehi, razbilo streho v širini pol metra, da se je opeka v plasteh zrušila na tla. Letalo je nato zgrmelo na cesto s tako silo, da se je zarinilo s prednjim koncem na tla in običajno navpično sredi ceste na kupu gramoznih kock na novem delu Glavnega trga.

Žrtvi nesreče.

V trenutku so pritisnile množice ljudstva na kraj nesreče, ker je ob tej uri tam promet najživahnjejši, zlasti ob nedeljah. Izpod razvalin letala so privlekli oba potnika in sicer dr. Ivana Šestana, odv. kandidata in tajnika tukajšnjega Aerokluba ter pilota Hansa Müllerja.

Pogled na Šestanove poškodbe je bil grozovit. Ves obraz v krvi in oiju. Razen tega ima obe nogi na raznih krajih zlomljene. Presunljivo

je kričal: »Ne v bolnico, ne v bolnico!« S te žavo so ga izvlekli izpod ogrodja.

Prva pomoč.

Na lice mesta so kot prvi prihiteli občinski svetnik Robavs, tovarnar Schonsky, major Mišič in naš sportni poročevalec Maks Koren, ki so prvi pričeli reševalna dela in uravnali letalo preko ceste. Neprestano je teklo na nje skozi ventil olje. Tudi pilot Müller ima na več mestih zlomljeni nogi in ima obraz ves v krvi. Par minut po nesreči je prispel na mesto nesreče reševalni oddelek, ki je oba ponesrečenca prepehnil v bolnico, kjer so ponesrečenca takoj obvezali in uravnali zlomljene ude.

Dr. Šestan je ves čas nezavesten in je njegovo stanje zelo resno. Enako je pilot Müller nezavesten, vendar pa priča neprestano stokanje o silnih bolečinah.

Letalo čisto razbito.

Na kraj nesreče so privreli ljudje v ogromnih množicah, kakršnih na Glavnem trgu menda še ni bilo, in se zbirali okoli letala, ki je samo še kup razvalin. Propeler je zdrobljen na kose, krila razbita in raztrgana, kolesa do popolne nerabnosti cvito in zlomljena, 7 cilindrski stroj popolnoma uničen, ogrodje raztrgano, preklano in razsuto.

Ves promet ustavljen.

Policija, ki je v teku prispela na lice mesta, je morala nastopiti z vso energijo, da je vpostavila red in da v splošni gneči ni prišlo še do novih nesreč. Ves promet, tudi avtobusni, ki gre v tej smeri proti Tattenbachovi ulici, je bil za dve uri popolnoma ustavljen. Po dveurnem delu se je posrečilo moštvo požarne brigade prepeljati ostanke letala v skladišče tukajšnje požarne brigade.

Drugi žrtvi ni.

K sreči ni zahtevala letalska nesreča nobenih drugih žrtvi. V nevarnosti je bila hčerka tukajšnjega gostilničarja in mesarja Kirbiša, ki se je v trenutku nesreče nahajala v bližini. Neki Krajšek je prišel pod krila, vendar se mu ni

zgodilo nič. Tudi je sreča, da se ni vnel bencin, ali da letalo ni padlo v Dravo, ki je čisto blizu.

Dr. Šestan je tajnik tukajšnjega Aerokluba in je šele pred nedavnim časom napravil odvetniški izpit. Številni prijatelji in znanci so prihiteli k njemu v bolnico. Še ob 12.30 je rekel dr. Šestan našemu sportnemu poročevalcu, da poleti z letalom v Središče, uro kasneje pa se je že zgodila nesreča.

Kaj pravijo očividci.

Starka, ki stanuje v hiši št. 23 na Glavnem trgu, je pripovedovala: Bila sem ravno v hiši zaposlena, ko je nenadoma udarilo v streho kakor grom. Hiša se je stresla kakor ob potresu, tako da mi je kri zastala v žilah in da v prvem trenutku sploh nisem mogla dognati, kaj se je zgodilo. Še ves čas čutim od strahu v želodcu kakor trd kamen, okoli glave pa tesen obroč. V prvem trenutku si nisem upala na cesto, da vidim, kaj se je zgodilo.

Drug očividec, ki se je nahajal pred glavno kavarno, pravi: V kritičnem času sem bil namenjen na Rapidovo igrišče in sem čakal na avtobus. Med tem sem gledal letalo, ki je prišlo s Tezna in krožilo nad Glavnim trgom. Parkrat je napravilo looping, nato pa je pri tretjem letu navzgor nenadoma obstalo, kakor bi prekinil. Brnenje je prestalo, letalo je telebnilo navzdol in mislim sem v prvem trenutku, da drvi v Dravo.

Ves Maribor pod vtisom nesreče.

Vest o grozoviti nesreči se je hipoma raznesla po vsem mestu. Ljudje so zapustili svoja stanovanja in hiteli na Glavni trg. Še pozno zvečer so se zbirali ljudje pred hišo št. 23 ter se ragovarjali o nesreči. V vseh lokalih ni bilo drugega govora kot o tej nesreči in lahko se reče, da je zapustila težji vtis, kakor nedavna avtomobilska nesreča na mostu. Zlasti sočustvuje prebivalstvo z usodo mladega in agilnega tajnika Aerokluba dr. Šestana, čegar stanje je posebno nevarno.

Mariborska nedelja

V Gambrinovi dvorani, ki je bila čisto polna, so zborovali danes predpoldne hišni posestniki, da zavzamejo svoje stališče k nekaterim novim občinskim davčnim predlogom, o čemer je v zadnjih številkah poročal že »Slovenec«. Zborovanje je otvoril društveni predsednik J. Glaser, ki je dal besedo občinskemu finančnemu referentu V. Pušenjaku, ki je v svojem izčrpnem referatu podal pregledno sliko o vseh načrtih, ki obstojajo glede uvedbe novih davkov in ki gredo za uravnoteženjem občinskega proračuna. Izjavil je, da se bo razdelitev davčnih bremen izvršila v smislu primerne davčne prevallitve na vse sloje, pri čemer naj bi bilo delavstvo zaščiten. Po referatu občinskega svetnika V. Pušenjaka se je razvila zelo živahna debata, v katero so med drugim posegli Glaser, Pfrimer in drugi. V toku izčrpane debate se je pokazalo, da uvidevajo hišni posestniki potrebo uvedbe novih davkov oziroma zvišanje že dosedanjih, kar dokazuje mnenje obč. svetnika Pfrimerja, ki je izjavil, čeprav je sam hišni posestnik, da se najemniški davek lahko zviša. Največje nerazpoloženje med hišnimi posestniki je sodeč po toku debate povzročila nameravana uvedba davščine na nezazidane parcele, oziroma tiste parcele, ki služijo za pridobivanje gramoza. Ze pripravljena resolucija se spričo prepričevalnega in stvarnega referata g. V. Pušenjaka ni stavila na glasovanje.

O tem in onem iz Maribora. Včeraj popoldne ob 16 se je ob veliki udeležbi vernikov vršila svetoletna procesija stolne župnije ter predmestne župnije Matere milosti. — Ob priliki svojega bivanja v Mariboru je posetil pomočnik bana dr. Pirkmajer prevzvišenega knezoškofa dr. Karlina, pomožnega škofa dr. Tomažica ter mestnega poveljnika generala Ž. Stanišavljevića. — Drevi ob pol 20 se predvaja v prosvetnem kinu šestdesletni film »Vitez z železnim rokom«.

V varnostnih beležkah so se ovekovečila imena nočnih robačev in brundačev, katerih rjovenje je pretresalo nočno mariborskno ozračje, da je razlegalo preko drž. mosta od brega na breg. Vsem je bila dana možnost, da nadaljujejo z muziko med ledenomrznimi celičnimi podo-vi pri Grafu. V bližnje »poslovne stike« s pomočjo je prišel tudi 17 letni »Amerikanec« Cene K., ki se je specializiral na posebnem »sunitelj-skem« področju, ki je nekaka podvrsta kolesarskih tativ — izmaknjavanje kolesarskih svetilk. Ob oltarjih magdalenske cerkve pa je hušnik neznanec: z njegovo navzočnostjo v cerkvi je v njeni zvezi okolnost, da je znanj-kalo dvoje cerkvenih prtov in nekaj sveč. Ne-znanca, ki ga bo tudi doletela čast, da bo lahko navezal »poslovne stike« s policijo, je v poslednjem hipu zasačila organizativa soprova Ma-rija Hauptmanna.

Makulaturni

časopisni papir se dobi po Din 3.— za kg v JUGOSLO-VANSKI TISKARNI, II. nad.

Slovo indijskih misijonarjev

Lep praznik so včeraj praznovali slovenski katoličani. Trije mladi misijonarji: jezuiti Stanko Podržaj, Ivan Udovč in Franc Drobnič so se poslovili od svojih predstojnikov, prijateljev in vseh Slovencev, predno nastopijo dolgo pot v Indijo, kjer nameravajo širiti nauk katoliške vere.

Cerkvena slovesnost.

Prvi del slovesnosti se je vršil v cerkvi sv. Jožefa. Prostrano cerkev je ob 6 zvečer napolnilo verno občinstvo do zadnjega kotička. S prižnice je najprej govoril univ. prof. dr. Lambert Ehrlich, ki je v poljudnih besedah očrtal velik pomen tega dogodka, ko pošilja slovenski narod troje svojih sinov misijonarit med narode Indije. Žrtvovali so misijonski ideji mladost, nameravajo ji dati tudi svojo prihodnost. Ne zakladov in ne dobičkov ne bodo iskali v Indiji, temveč širili bodo resnice katoliške vere. Niti ni misliti, da bodo spreobrili milijone drugovercev, temveč se bodo trudili, da osnujejo v Indiji mala jedra katoličanstva, iz katerih naj zraste velika drevesa. Govornik je omenjal veliko ljubezen, s katero verni narod spremlja v duhu svoje sinove v daljnji svet. To ljubezen dokazujejo tudi darovi, ki jih misijonarji prejemajo in pa ginljiva pisma, od katerih je govornik eno prebral.

Knezoškof dr. A. B. Jeglič je nato ob asistenci duhovščine podelil v kratkem cerkvenem obredu misijonarjem vsakemu poseben misijonski križ. Škof je govoril misijonarjem zelo prisrčne besede, s katerimi jih je bodril, naj vztrajajo v tujini pri širjenju katoliške vere in Kristusovih nauk. Pri izročitvi misijonskih križev je škof blagoslovil mlade misijonarje.

S preprostimi besedami se je nato poslovil od vernikov v imenu vseh treh misijonarjev Stanko Podržaj. Vsakomur je bilo tesno pri srcu, ko se je govornik spominjal svoje matere, ki je ob sinovi odločitvi, da pojde v misijone, mnogo prejkala, sedaj pa ne joka več. kajti 25. avgusta t. l. jo je na Tržaški cesti strlo motorno kolo. Misijonar je prosil vse, naj se spominjajo njih treh in njihovih bodočih misijonov.

Za tem so se vršile litanije, med katerimi je pol zelo lepo mešani zbor, nakar je bila cerkvena slovesnost končana.

Poslovilna slovesnost v Unionu

Velikačna je bila slovesnost, ki jo je priredilo naše ljudstvo odhajajočim trem misijonarjem skozi ob 8 v veliki dvorani Uniona. Le redkokdaj je bila unionska dvorana tako prenapolnjena kakor snoči. Ze četrte ure pred napovedanim začetkom slovesnosti je bilo v dvorani toliko ljudi, da je morala policija zadnjim prihajajočim zabraniti dostop v dvorano in je moralo oditi najmanj tisoč ljudi, ki niso mogli v dvorano. Burno je dvorana pozdravila oba škofa, ko sta prišla. Enak vihar aplavza je nastal, ko so prišli v dvorano mladi trije misijonarji v svojih belih oblačilih. Poleg

obeh škofov se je slavnosti udeležilo tudi mnogo odličnih osebnosti, med temi jezuitski provincijal dr. Prešeren iz Zagreba, rektor ljubljanskega jezuitskega kolegija Volk z vsemi člani kolegija, dalje v zastopstvu teološke fakultete dekan dr. Lukman in prodekan dr. Ujčič ter mnogi drugi.

Slovesnost je s primernim nagovorom otvoril stolni kanonik in župnik dr. Tomaž Klinar. Poudarjal je med drugim: Z vero katolištva poneso naši misijonarji tudi naše ime izven domovine. Slovenec je sprejel misijonski križ. Že nam dani v opevani Indiji — kakor upamo — lastna jugoslovanska provinca. Ko dobi lastno jugoslovansko misijonsko pravico, bomo uvrščeni v krog velikih narodov. Kolikoga pomena je to slovo in ta pot za našo milo Jugoslavijo!

Nato je pevski zbor bogoslovcev zapel Kimovčev »Zgodnjo Dunice«. Gdč. Pirčeva je v lepem altu zapela tri indijske pesmi, spremljal pa jo je S. Premrl. Zatem je gospa Čadeževa v krasno zapela v sopranu Schlesingerjevo »Češčeno Marijo« ob istem spremstvu. Baritonist Jože Likovič pa je dovršeno in z globokim čustvom zapel odlomek iz Händlovega »Jude Makabeja«. Ga. Čadeževa in gdč. Pirčeva sta nato čustveno zapeli v duetu Premrlovo »Luč z neba« ter »Jezus je majhen«. Akademik Duha se je v lepem govoru poslovil od odhajajočih misijonarjev v imenu slovenskega dijaštva: Velika in lepa je misijonska misel, ako se zanjo zanimajo vsi katoliki in posebno, če za njo tudi kaj store. Vera ni samo znanje, ampak predvsem tudi dejanje.

Ljubko, prisrčno točko je tvoril nastop otrok. Otroci so se naučili deklamacij, pesmi ter rajanja pod vodstvom soproge g. bana ge. Sernčeve. Njihovo izvajanje je bilo zelo posrečeno in je dvorano burno zahtevala ponovitev te alegorične točke, kar pa radi pozne ure ni bilo mogoče. Zatem je mešani zbor zapel še nekaj pesmi: Premrlovo »Srce Marijino« in »Povsod Boga«. Z zborom je pela vsa dvorana.

Misijonar Stanko Podržaj je imel nato

obširno predavanje o Indiji.

Predavanje so spremljale skioptične slike, katere je otvorila in zaključila slika Križanega. S tem je bilo občinstvu jasno predloženo, kaj je namen in vsebina potovanja treh misijonarjev v Indijo. Predavatelj je očrtal pot, ki jo bodo morali misijonarji napraviti v Indijo ter se podrobno pomudil pri razmerah v misijonski provinci, kjer bodo delovali, to je v Bengaliji. Seznanil je poslušalce z življenjskimi razmerami v Bengaliji, z bengalskimi narodi, z živalstvom in rastlinstvom ter pojasnjeval veliko kulturno delo, ki so ga pri vršenju svoje katoliške misije že izvršili in še vrše tam katoliški misijonarji. Predavatelj je žel obilo odobravanja, nakar je bila slovesnost končana.

Dogodki tedna

Banovine pričele delovati.

V ponedeljek so v vseh banovinah Jugoslavije prevzeli bani na slovesen način posle velikih županstev. Pri tej priliki so imeli bani in zastopniki več županstev pomembne govore o nalogah in težnjah banovin. S posebnim zadoščenjem je sprejelo prebivalstvo dravske banovine nastopni govor bana Serneca, ter zlasti njegove besede, da je ljudski blagor važnejši od mrtve črke paragrafa. A tudi njegov poziv, da mora delovati uprava popolnoma nepristransko, je bil sprejet z odobravanjem. Enako močan utis je napravil govor savskega bana dr. Šiloviča. Vsi moramo delati za napredek naroda in države in nobenega protekcionizma ne sme biti.

V soboto pa so bani prevzeli tudi posle oblasti. Pri tej priliki so časopisi objavili pregled o delu slovenskih oblasti. Iz teh pregledov se jasno vidi, da so slovenske oblasti storile v polni meri svojo dolžnost. Na vseh poljih gospodarstva se je poznala skrbna roka oblasti. To treba posebej poudariti, ker bi hoteli nekateri te uspehe utajiti. Ali nekateri res ne morejo pozabiti na nekdanje strankarsko življenje?

V zvezi s pričetkom poslovanja banovin so se izvršila tudi velika

imenovanja upravnih uradnikov v banovinah.

Kakor znano, ima vsaka banovina osem oddelkov. V dravski banovini so imenovani dosedaj ti šefi oddelkov: za šefa tehničnega oddelka je imenovan inž. Krajec, za šefa obče uprave načelnik pljuškega sreza dr. Vončina, za šefa notranjega oddelka pa dr. Ferjančič, dosedaj šef glavarstva ljubljanskega okraja.

Za likvidatorja oblasti pa sta imenovana: v Ljubljani banski svetnik dr. Mencinger, v Mariboru pa banski svetnik dr. Leon Staré.

Več uradnikov ljubljanskega in in mariborskega vel. županstva je premeščenih v Belgrad in Zagreb. Tako med drugimi županijski svetnik dr. Andrejka v Belgrad.

Sofijska pogajanja.

V petek je prišla v Sofijo jugoslovanska delegacija, nakar so se še isti dan pričele bolgarsko-jugoslovanske pogajanja za izvedbo pirotskega dogovora. Pogajanja potekajo ugodno in je pričakovati, da pride do sporazuma. Sprejem naše delegacije v Sofiji je bil pristrčen. — Morda v indirektni zvezi s temi pogajanja je zabeležiti vest, da se namerava skleniti bolgarsko-češkoslovaška pogodba. Ta bi pomenila znatno izboljšanje tudi naših odnosov z Bolgarsko.

Umor Sehlegla pojasnjen.

Zagrebski policiji se je posrečilo, da je odkrila morilec ravnatelja Sehlegla. Policija je prišla morilec na sled, ker je eden od njih zapustil ljubico, ki se je nato maščevala. Sehlegla je ustrelil šofer Mijo Babič, njegovi pomagači pa so bili Hranilović, Križnjak, Pospisil in Soldin. Ti ljudje so tudi izvršili bombni napad na orožniško vojašnico in železnico. Tudi umor dveh zagrebskih detektivov je na njih vesti. Večina teh ljudi je aretirana.

Kompromis glede avstrijske ustave.

Predsednik avstrijske vlade dr. Schober je izjavil, da je v vseh glavnih vprašanjih že dosežen sporazum med vlado in socialisti. Prepričan je, da ne bo nihče imel tega obupnega poguma, da bi skušal ta sporazum preprečiti. Če bi pa kdo to poskušal, potem bo imela vlada dovolj sile, da vsak tak poskus prepreči. To je bil krepak odgovor heimwehrovcem, ki še vedno ne dajo miru in ki znova groze, da bodo s silo dosegli tako ustavo, kakršno si žele. Ni pa dosti verjetno, da bi te besede postale tudi resnica, ker je potek državnega praznika v Avstriji dokazal, da je narod za mirno rešitev.

Senzacionalna odkritja o heimwehrovcih.

Razni listi so objavili podrobna poročila o ozadju vse heimwehrovske akcije. Po teh poročilih je Heimwehr pod vplivom Habsburžanov in raznih drugih sil, ki hočejo doseči spremembo mirovnih pogojev. O tem pa ni niti govora, kakor je izjavil angleški minister Henderson. Ta je v angleškem parlamentu tudi obširno govoril o Avstriji in poudaril, da ne more Evropa biti ravnodušna do avstrijskih dogodkov. Njegova izjava je napravila v Avstriji močan utis.

Na Češkoslovaškem

še vedno ni nove vlade. Kakor vse kaže, se poskus o ustanovitvi velike koalicije, obstoječe iz vseh meščanskih in socialističnih strank, re bo posrečil. Nasprotja so le prevelika. Zanimivo je, da so Slovaki še naprej v meščanski koaliciji in da so tudi madjarski krščanski socialisti pod dr. Szűljöjem pripravljeni vstopiti v vlado.

Tardieu-eva vlada

v Franciji je doživela v francoskem parlamentu že drugo zmago. Desničar Marin je predlagal valorizacijo rent, čemur pa se je upr ministrski predsednik Tardieu, ker bi to tako obremenilo francoske finance, da bi bile te resno ogrožene. Z veliko večino je zbornica osvojila njegovo stališče.

Berlinske občinske volitve

Centrum napredoval - Narodni socialisti narasli na račun nacionalcev Veliki izgredi in pretepi

Berlin, 16. nov. (Tel. »Sl. listu«.) Današnje volitve v mestni zastop in deželni zbor v Berlinu so potekle mirneje, kakor se je pričakovalo. Samo ponoči od sobote na nedeljo je prišlo na raznih krajih, posebno v delavskem okraju Neukölln, do pretepev. Skupno je bilo prošlo noč v Berlinu aretiranih 97 oseb in sicer 81 komunistov, 4 socialni demokrati, 2 narodna socialisti, dočim so ostali izjavili, da niso v nobeni stranki. Dopoldne je poteklo mnogo mirneje, samo v notranjem mestu je prišlo do dveh spopadov.

Berlin, 17. nov. (Tel. »Sl. l.«) Neposredno pred zaključkom volitev je pozno popoldne prišlo v severnem predkraju Wittenau do velikega spopada z narodnimi socialisti. Več sto narodnih socialistov se je s tovornimi avtomobili in kolesi pripeljalo v okraj, kjer stanujejo industrijski delavci, in vršili svojo propagando. Pred nekimi volivnim lokalom pa so začeli metati kamene. Policija je bila nujno brez moči proti veliki množici in šele, ko je prišel policijski napadalni oddelek, se je posrečilo, preprečiti na-

daljni cestni boj. Aretiranih je bilo nad 270 narodnih socialistov, katere so z močno stražo privedli v policijsko predsedništvo. Pri telesni preiskavi so našli več boksarskih tolkačev in drugega orožja.

Tudi v vzhodnem delu mestnega središča, na Bülowem trgu, kjer se nahaja Volksbühne, je prišlo po 6. uri zvečer do velikih izgredov. Tam se je zbralo okoli 400 oseb in ko se je približal policijski avtomobil, je množica avtomobil ogrožala s kamenjem. Razbili so šipo, ki je ranila več stražnikov. Šele, ko je prišla pomoč, je policija izpraznila trg. Policijsko predsedništvo sporoča, da je bilo tekom dneva skupaj aretiranih 337 oseb. Policija je morala nastopiti v dvajsetih primerih, samo na Bülowem trgu pa je morala rabiti pendreke.

Volilo do 70% volivcev.

Od 3.3 milj. volivnih upravičencev velikega Berlina se je udeležilo volitev 60—70%

volivcev. Posebno v onih okrajih, kjer stanujejo meščanski občinski svetniki, je bila udeležba precej slaba. Državni predsednik Hindenburg je volil ob 9.30, pozneje pa je prišel na volišče državni kancelar dr. Müller s svojo soprogo in z vdovo Kato Stresemann, dalje pruski pravosodni minister dr. Schmidt.

Iz delnih rezultatov, ki so bili znani do desetih zvečer, je razviden enak potek, kakor pri vseh zadnjih volitvah v razne deželne parlamente, namreč zelo močno naraščanje narodnih socialistov na stroške nemških nacionalistov. Očividno je tu še delovala Hugenbergova propaganda glede ljudskega glasovanja. Podoba je, da so ostale stranke več ali manj obdržale svoje dosedanje število glasov. Samo v Porenju, ki je popolnoma odklonilo Hugenbergovo zahtevo, se zdi, da so močno narasli glasovi centra. Ker ne gre za državne ali deželne, temveč za občinske volitve, igrajo seveda pri volitvah veliko vlogo lokalni interesi.

Düsseldorfski morilec napoveduje nov umor Njegova pisma časopisom - Nepopisno razburjenje v Düsseldorfu

Vso Nemčijo razburja že več tednov skrivnostni pojav sadističnega morilca v Düsseldorfu, ki kar na lepem brez vidnega vzroka in zgolj iz perversnih nagibov mori ljudi, najraje pa mlade ženske, zlasti deklice. Do sedaj ima düsseldorfski morilec, ta Jack-razparač naših dni, že 19 smrtnih žrtev na vesti. Vse razburjanje mesta, ves trud policije, da bi našla vsaj najmanjšo sled za morilecem, je bilo do sedaj zaman. Sklepajo pa, da gre za blaznega človeka, ki mu je zmešalo možgane čitanje romanov in obisk filmov, kjer nastopajo slični dogodki, kakor jih sedaj izvršuje sam.

Neki düsseldorfski časopis je te dni dobil od morilca dopisnico, polno zmedenih opazk, kakor n. pr.: »Mnogo kuharjev pokvari kašo — žejen sem krvi — kopljite in iščite dalje!« V uredništvu drugega düsseldorfskega časopisa so poleg tega dobili še novo dopisnico morilca, ki napoveduje nov umor. Dopisnica je bila oddana 14. t. m. na düsseldorfski glavni pošti. Morilec se je podpisal z zleknejenim križem. Kot kraj dopisa pa je označil »Düsseldorf in povsode, potem pa je napisal:

»Sem že spet tu!«

Na drugi strani dopisnice je v najrazličnejših potezah načelkal vse mogoče nesmisle, na koncu pa zapisal: »Zadnja žrtev je bila...« Razen tega je na dopisnici še označil s črtežem mesto, kjer naj bi bila truplo te žrtve pokopano. Dopisnica je omadeževana s krvjo.

Proti večeru je v soboto prejelo uredništvo düsseldorfske »Freiheit«

tretje pismo,

kjer morilec deloma priznava svoje zločine. Pismo ima poštni pečat 15 km od Düsseldorfa oddaljenega mesta Hilden. Pismo je bilo črno obrobjeno in je vsebovalo te stavke: »Najbrže se zanimate za moje počete. Ker sem pričel v drugem kraju, bodo morda tudi tam posvetili preiskavi posebno pozornost. Prišel sem v Lengenfeldu pri Kölnu. Tam se bo moje trpljenje tudi nehalo. Tam živi bitje, s katerimi se

moralično ne more primerjati noben človek na svetu. To, da ne more biti moje, to me je pognalo k tako strahovitim dejanjem. Še ona mora umreti, čeprav bi me to veljalo življenje. Hotel sem jo zastrupiti, toda njeno čisto telo je bilo močnejše od strupa. Zvečer bo morala iz Hildna domov. Prilagam črtež poti. V Lengenfeldu vam bo mogla policija potrditi, da je bil tam poskušen umor s strupom.« Pismu je bil res priložen načrt poti iz Hildna v Lengenfeld.

Uredništvo lista je pojasnilo, da imajo nekatere črke pisma res podobnost s prvim pismom morilca, ki je bilo ravno tako poslano na uredništvo in kjer je morilec sporočil, kam je zakopal eno svojih žrtev. Dva zaupnika, ki jih morilec navaja za resničnost svojih navedb, sta doma v bližini Lengenfelda. Zanimivo je, da policija niti ni zaslišala obeh, ker obstoje proti temu gotovi pomisleki. Kljub temu se je posrečilo ugotoviti, da se morilecve navedbe o moraličnem bitju nanašajo na neko mlado dekletce, ki je doma v mali vasi Richsatz med Lengenfeldom in Hildnom. Na njej sicer ni bil poskušen umor s strupom, pač pa je bil pred dvema, tremi leti zastrupljen njen pes. Tudi navedbe morilca, da mora deklica z dela domov zvečer po cesti iz Hildna, se v bistvu ujemajo.

V Düsseldorfu je nastalo v soboto zopet veliko razburjenje, ker je zginil neki šolarček. Po zadnjih poročilih pa ni postal žrtev skrivnostnega morilca, temveč je le pobegnil pred kaznijo iz očetove hiše ter ga je policija že našla.

Düsseldorf, 17. nov. (Tel. Slov.) Preiskava makulturnega papirja, ki se je vršila popoldne in je bil prisoten pri tem tudi strokovnjak za papir, je dala popolnoma negativen rezultat. Ni se moglo ugotoviti, ali je morilecvo pismo pisano na enakem papirju, kot je bil makulturni papir. Vse prebivalstvo v Düsseldorfu je razburjeno in se ne govori o drugem kakor o tem, kako se bo stvar pojasnila.

Odgovor sobranja na prestolni govor

Sofija, 17. nov. AA. Parlamentarni odbor za izgotovitev odgovora na prestolni govor je končal svoje delo in sestavil odgovor, v katerem pravi:

Vaše Veličanstvo! Narodni poslanci z zadovoljstvom ugotavljajo, da je Bolgarska v dobrem razmerju z vsemi državami. Narod je prežet z željo po miru in oduševljen pozdravlja kraljevo inicijativo za zagotovitev trajnega miru med državami. Take inicijative povečujejo v njem vero v pravilno rešitev

Bolgarska protestira proti reparacijam

Sofija, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Za jutri se pripravljajo v Bolgariji velike manifestacije zoper plačevanje reparacij in zoper sklepe pariške konference, da se povečajo bolgarske reparacijske postavke. Pri tej priliki bodo jutri med 10 in 12 uro v znak protesta

V Nemčiji

je bil imenovan za zunanjega ministra dr. Curtius, ki bo nadaljeval Stresemannovo politiko. Pogajanja s Francijo se obnove še ta teden in je sigurno, da bo Porenje izpraznjeno do 30. junija.

Mednarodna reparacijska banka

bo imela svoj sedež v Baslu. Njena ustanovitev je zagotovljena, merodajen vpliv pa bodo imele na njeno poslovanje emisijske banke Francije, Anglije, Nemčije, Belgije, Italije, Japonske in Amerike. Evropska valuta bo odslej švicarski frank, ki postane tako evropski dolar.

v Sofiji zaprli vse trgovine, tovarne pa bodo

stvari, ki jih pričakuje v imenu pravice in miru. Dalje omenja odgovor, ki je zelo kratek, načrte zakonov, omenjene v prestolni besedi, in se končuje z besedami: Živel car! Živel Bolgarska! — Opozicija je že določila govornike, ki bodo sodelovali pri debati o odgovoru na prestolni govor. V imenu demokratov bo govoril Malinov, v imenu zemljoradnikov Gičev in Markov, v imenu socialistov Pashuhov in v imenu liberalov Petrov in Smilov. Debata se bo začela v torek.

ustavile delo. Tramvajski, železniški in avtomobilski promet bo prenehal za 15 minut. Istočasno se bo vršilo več protestnih shodov.

Sofija dobi klavnico

Sofija, 17. nov. AA. Pristojna oblastva so odobrila načrte za zgraditev nove klavnice v Sofiji. Proračun za to klavnico, ki jo začno graditi poleti, znaša 84 milijonov levov (35 in pol milijona Din).

Francosko letalo se ponesrečilo

Pariz, 17. nov. AA. Poročajo iz Marseille, da je tamošnja radio-postaja prejela vest iz Bonifaccia na Korsiki, da se je nekemu francoskemu trgovskemu hidroplanu, ki vozi na progi Marseille—Ajaccio—Tunis, pokvaril motor in da je bilo letalo primorano pristati na morju. Stražarske ladje iz Ajaccia, Bonifaccia in Marseille so skupaj z nekim hidroplanom zaman preiskale vso obalo Korsike. Iskanje je zelo oteževalo viharo morje.

Hoover obiše London

London, 17. nov. (Tel. Sl. list.) Kakor doznava nedeljske list »People«, namerava ameriški predsednik Hoover prihodno spomlad priti v London, da vrne Macdonaldov obisk. Ostal bo v Londonu teden dni in bo kot gost angleškega kralja stanoval v buckinghamski palači.

Naslednik kardinala Dubois-a določen

Paris, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Za sedež pariškega nadškofa, ki je postal prazen po smrti kardinala Dubois-a, se je sedaj določil naslednik. Imenovanje novega nadškofa sicer še ni znano oficijelno, vendar pa sta se Vatikan in Quai d'Orsay zedinila na to, da se imenuje kot naslednik dosedanj superior Verdier iz reda Saint Sulpice.

Avstrija in reparacije

Dunaj, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) O vzhodno-reparacijskem problemu doznava: Neue Freie Presse, da sta avstrijska zastopnika bivši finančni minister dr. Kienböck in sekcijski šef dr. Schüller z ozirom na posebni položaj države predlagala, da se Avstrija popolnoma oprosti reparacijskih dajatev. Odbor za vzhodno-reparacije pa se s tem predlogom ni mogel baviti, ker ne spada v njegovo kompetenco in je zato prepustil odločitev skorajšnji haški konferenci. Tako morajo ostati tudi nerešena finančna vprašanja o likvidaciji preteklosti, posebno o obračunavanju med udeleženi državami, glede katerih je Avstrija upala, da se bodo zahteve medsebojno od-pustile.

Numerus clausus ne bo na Češkoslovaškem

Praga, 17. nov. (Tel. »Slov. l.«) Glede zahteve čeških nacionalnih studentov, da se na češki medicinski fakulteti uvede numerus clausus, je izjavilo prosvetno ministrstvo, da ni nobenega povoda za tako odredbo. Ministrstvo bo razdelilo inozemske študente na vseučilišča v Brnu in Bratislavi, kjer je več prostora, kakor v Pragi. Dekan češke medicinske fakultete je izjavil studentom, da se mora vprašanje inozemcev rešiti na tak način, da ne bo trpel ugled vseučilišča. Nedopustno je, vprašanje inozemcev napraviti za politikum.

Dva sina ustrelil in nato še sebe

Bonn, 16. nov. (Tel. Sl. l.) V soboto zvečer je bivši 67-letni gozdar Heinen v Buschhofu pri Bonnu ustrelil svoja dva sina v starosti 8 in 15 let, potem pa še samega sebe s puško, katero je napolnil z vodo. Vsi trije so bili takoj mrtvi. Sodi se, da je dejanje storil v duševni zmedenosti. V sosedni sobi je ležala bolna žena gozdarja, ki o dogodku ni ničesar zvedela.

Družba „ILIRIA“ Premog

Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Kok-

Špeceritsko in kolonialno blago. umetna gnojila. cement itd. itd. dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Samo še danes in jutri!
Veliki umetniški film
V senci Yoshivare
Prvi originalni japonski vefilm!
Vstopajo sami japonski igralci in
igralke! — Nikar ne zamudite!
Ob 4, 7, 8, 9
Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

48

V par tednih je bil Cimourdain v tej od državljanske vojske na vseh koncih krvaveči deželi zaslovel kot Marat v Parizu in Châlier v Lyonu. To je bil strašen sloves. Dočim so ga preje kot duhovnika spoštovali, so se ga zdaj bali; njegova strogość je bila usodna. Taki strogi ljudje so nesrečni; kdor vidi njihova dejanja, jih z gnjusom obsoja; kdor bi videl v njihovo vest, bi jih najbrže opravičil. Naj bo kakorkoli, abbéja Cimourdaina so eni sovražili enako kakor so drugi sovražili marquisa Lantenaca; in medtem ko je Prieur de la Marne v Granvillu razpisal nagrado na glavo Lantenaca, je Charette v Noirmoutier razpisal nagrado na Cimourdainovo. V resnici sta bila ta dva moža — aristokrat in duhovnik — v nekem oziru eden in isti človek — takorekoč železna glava državljanske vojne z dvema obrazoma: eden obrnjen nazaj v preteklost, drugi gledajoč v bodočnost, toda oba tragična. Samo da je nad trpkimi ustmi Lantenaca ležala noč in senca, dočim se je na krasno-mrkem čelu Cimourdaina lahno svetil blesk vzhajajoče jutranje zarje.

Tourgue-a je torej po posredovanju Gauvaina dobila neke vrste premirja štirindvajset ur.

Strašni »Imanus« je bil dobro poučen: po zaslugi Cimourdaina je imel Gauvain pod seboj štiri tisoč petsto mož nacionalne garde in redne armade, s katerimi je oblegal stolp. Šest topov je razpostavil okoli stolpa od strani gozda, šest jih je stalo na planoti, obrnjenih proti mostu z gradičem. Imel je s seboj tudi minerje, ki so bili razstrelili zid v podnožju stolpa. Cimourdain bi bil rad videl, če bi bil konvent že zdaj Gauvaina imenoval za generala, toda ta je zaenkrat odklonil, rekoč: »Če vjamemo Lantenaca, bomo o tem govorili dalje; do zdaj nimam še nobenih zaslug.« Sicer pa je bila navada republike, da je imenovala sposobne ljudi za generale brez ozira na čin; Napoleon je na primer postal glavni poveljujoči general italijanske armade, ko je bil še stotnik.

Tourgue-a, Gauvainov stolp, je imel čudno usodo: en Gauvain ga je oblegal, drugi branil. Lantenaca to seveda ni motilo in tudi do gradu ni imel nobenih oziror. Bil je skoraj ves čas v Versaillesu in je Tourgue-a komaj poznal. Branil je le sebe. Gauvain pa je bil bolj privezan nanjo. Stolp bi se bil dal najlažje zavzeti z mostu, kjer je bil gradič, toda tam se je nahajala biblioteka, v njej pa rodbinski arhiv. Če bi se gradič užgal, bi le-ta izginila v plamenih. Tega Gauvain ne bi bil rad, kajti Tourgue-a je bila zibelka njegovega rodu. On sam je bil tu rojen;

mogoče je v kakšnem kotu v podstrešju nad biblioteko še stala njegova zibelka. Bilo mu je žal sten, ki so ga nekoč kot otroka varovale. Zato je hotel prizanesti mostu in se je omejil na to, da je postavil nasproti njemu baterijo, da onemogoči vsak izpad ali pobeg iz njega.

Cimourdain mu ni branil, dasi je radi tega sam sebi delal očitke. On te srednjeveške ropotije ni mogel trpeti in zdel se mu je enak greh prizanašati kamenitim gnezdom fevdalcev kakor njihovim gospodarjem. Blagost je bila sploh slaba stran Gauvaina in Cimourdain se je zelo trudil, da bi svojega učenca zadržal na tej v njegovih očeh pogubni poti. Vendar pa tudi ta strogi bivši duhovnik ni Tourgue-e vnovič zagledal brez tihega ganotja. V tej dvorani nad mostovimi stebri so stale prve knjige, ki jih je bil bral z Gauvainom; v sosedni vasi Parigné je bil za župnika; kot Gauvainov učitelj je stanoval v podstrešni sobici gradiča; v biblioteki je bil držal malega Gauvaina med kolena in ga učil čitati; potem ga je videl tu doraščati v sinu svojega duha. Zato se je premagal in dovolil, da se prizanese tem zidovom. Vendar ga je pri tem pekla vest.

Napad se je torej podvzel s strani gozda.

Noč je na obeh straneh minila v skrbnih in obsežnih priprava. Po razgovoru z »Imanusom« je Gauvain poklical stotnika Guéchampa. Guéchamp je bil povprečen človek, pošten in neustrašen, boljši kot vojak nego kot poveljnik. Bil je inteligenten do one meje, kjer je vojak prepovedano, da bi sam mislil. Mehkobe ni poznal in ni bil dostopen ne denarju, ki izkvarja poštenje, ne usmiljenju, ki žali pravičnost. Disciplinarnost in naredba sta mu bili kačipot na ozki stezi, po kateri je šel naravnost, ne da bi se ozrl na desno ali levo. Vsak načelnik se je mogel nanj brezpogojno zanesti. Kakor je bil kot komandant strog, tako je kot podrejeni izpolnil vsako povelje natančno ko ura.

»Guéchamp, prinesite lestvo,« je rekel Gauvain.

»Gospod polkovnik, nimamo nobene.«

»Nujno rabimo.«

»Za naskok?«

»Ne, rešilno.«

»Potem pa mora biti zelo visoka. Za tri nadstropja, če ne še daljša. Tako je težko dobiti.«

»Treba.«

»Mora se več lestev zvezati skupaj. Kmetje so vse lestve uničili, kakor tudi vozove.«

»Imeti pa jo moramo.«

»Zdaj se spomnim — v Javené pri Fougères je lesno skladišče, tam se bo dala katera dobiti.«

»Rabim jo takoj.«

»Kdaj točno?«

»Jutri ob tem času, pa za gotovo.«

»Dobro. Pošljem takoj jezdeca z rekvizijskim poveljem v Javené. Tam stoji odred konjenice, ki bo dala spremstvo. Preden jutri vziđe solnce, bo lestev tu, če da sreča junaška.«

»Dobro. Podvizajte se.«

Deset minut potem se je Guéchamp vrnil in javil:

»Gospod polkovnik, brzojzdec je odjahal.«

Gauvain se je povzpел na planoto in motril gradič nad mostom. Ozka stran, obrnjena k planoti, ni imela nobene odprtine razen nizkega vhoda, ki je bil zaprt po navpično vzdignjenem vzdignem mostu, in se je naravnost spuščala doli v strmo globel. Kdor bi hotel z višine planote priti doli do vznožja mostnih stebrov, bi se moral plezajoč spustiti po strmini doli do dna globeli, kar je bilo težko, toda ne nemogoče. Kakor hitro pa bi bil doli, bi bil izpostavljen kroglijam, ki bi se sipale nanj z vseh treh nadstropij. Na vsak način se je moral naskok vršiti le z nasprotni strani skozi razstrelino v stolpu.

Gauvain je odredil vse, da ne bi mogla niti miš iz trdnjave zbežati; ozki obroč okoli stolpa se je trdno sklenil. Gauvain je vodil obleganje s strani gozda, Cimourdain je stal pri bateriji nasproti mostu.

Medtem so se pa tudi obleganci pripravljali. Mina je bila predrla steno v vsej gromadni širini notri v pritličje stolpa. To je bila velika, čisto gola dvorana z debelim stebrom v sredi, ki je nosil ves obok. Bila je najmanj štirideset čevljev široka. Vsako nadstropje stolpov je obstajalo iz take, seveda ožje dvorane, z globokimi vdolbinami, v katere so bile vrezane strelnice. V pritličju pa strelnic ni bilo in če bi ne bilo široke luknje, ki so jo napravili oblegovalci, bi se bil v tem prostoru človek kmalu zadušil. Tu so bila vrata doli v ječo kakor tudi vrata v zgornje nadstropje, stopnjice pa so bile vse vzdane v debeli stolpni zid. Četudi bi bili oblegovalci vdrl v pritličje, bi morali stolp šele zavzeti. Obleganci razstrelino niso zazidali, ker bi bilo brez vsakega haska; saj bi bili topovi precej zopet napravili novo. Pač pa so hitro sezidali v pritličnem prostoru samem obkop, in sicer tako, da je njegov notranji kot bil ob stebri v sredi, obe stranici pa sta se razprostirali do obzidja na obeh straneh; razstrelina je ostala zunaj šance, tako da so branitelji lahko osredotočili ogenj na oblegovalce, ki bi naskočili stolp skozi luknjo. Vrhutega so položili na več krajih male mine. Vse je vodil marquis; bil je duša vsega — strašna duša. Ostala nadstropja so zabarikadirali in vrata podprli z debelimi trami; le zavojne stopnjice so morale ostati proste. Vsaka obramba ima svoje slabe točke.

Ali ste že poravnali naročnino?

KLISEJE

vseh vrst, v poljubni obliki, za eno- in večbarvni tisk, reprodukcije po risbah, perorisih, akvarelnih in oljnatih slikah, fotografijah i. t. d. — dobavlja solidno in po zmernih cenah

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Spisal M. Humek. Vez. 80 Din.

Sadno vino ali sadjevee. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po lastnih izkušnjah priredil in z 42 podobami pojasnil M. Humek. 10 Din.

Sadje v gospodinjstvu. Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Priredil M. Humek. 24 Din.

Slovenska kuharica. Velika izdaja, ki ima 668 strani in 2508 receptov, 193 slik v naravnih barvah in veliko slik med besedilom. 7 izpopolnjena in pomnožena izdaja. V celo platno vezana 160 Din.

Sirarstvo. Spisal Anton Pevc, državni mlekarški inštruktor. 60 Din, vez. 70 Din.

Gospodinjstvo. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj. 40 Din, vez. 60 Din.

Banke in kapitalisti, pozor!

Neki pošten trgovec, ki poseduje več obrtov, je vsled svoje poštenosti in vsled svoje zanesljivosti, da so tudi drugi ljudje poštenali bili, od sleparjev ogoljufan za Din 100.000⁰⁰, za kar so sedni dokazi vseh sodnih inštanca na razpolago. Ker trpi ta trgovec vsled tega velike škodo, prosi za posojilo Din 100.000⁰⁰ — ter se zaveže plačati 12% obresti, posojilo pa vrniti mesečno po Din 1000⁰⁰ —, obresti pa vsake 3 mesece. Potrebno je pa samo Din 60.000⁰⁰ —, ker da posojilnica Din 40.000⁰⁰ —. Poročstvo: zastava nepremičnin v vrednosti Din 300.000⁰⁰ —, katere niso obremenjene, zastavi se tudi nova polica za življensko zavarovanje v znesku Din 30.000⁰⁰ —. Ponudbe na upravo »Slovenskega lista« pod »Posojilo«.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinišnjega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev naj-novejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Oblačila za dame in gospode

kupite najceneje pri tvrdki

FRAN LUKIČ, LJUBLJANA

Stritarjeva ulica

Poravnajte naročnino!

Ljudska samopomoč v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ Din 58.000⁰⁰ — na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo

Inserirajte

v

»Slov. listu«!

Inserirajte v »Slovenskem Listu«!

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.**

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzo. avi. Gospobanka

Miklošičeva cesta 10.

Telefon št. 2057, 2470, 2979.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000⁰⁰ —, vloge nad Din 400.000.000⁰⁰ —. Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

Sooji k svojim!